

ISSN 1311-3321

РУСЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ „Ангел Кънчев“
UNIVERSITY OF RUSE „Angel Kanchev“

НАУЧНИ ТРУДОВЕ

Том 52, серия 1.2

**Топлотехника, хидро- и пневмотехника.
Екология и опазване на околната среда.
Дизайн и ергономия**

НАУЧНЫЕ ТРУДЫ

Том 52, серия 1.2

**Теплотехника, гидро- и пневмотехника.
Экология и охрана окружающей среды.
Дизайн и эргономия**

PROCEEDINGS

Volume 52, book 1.2

**Thermotehnics, Hydro- and Pneumotehnics.
Ecology and Environmental Protection.
Design and Ergonomics**

**Русе
Ruse
2013**

ISSN 1311-3321

РУСЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ „Ангел Кънчев“
UNIVERSITY OF RUSE „Angel Kanchev“

НАУЧНИ ТРУДОВЕ

Том 52, серия 1.2

**Топлотехника, хидро- и пневмотехника.
Екология и опазване на околната среда.
Дизайн и ергономия**

НАУЧНЫЕ ТРУДЫ

Том 52, серия 1.2

**Теплотехника, гидро- и пневмотехника.
Экология и охрана окружающей среды.
Дизайн и эргономия**

PROCEEDINGS

Volume 52, book 1.2

**Thermotehnics, Hydro- and Pneumotehnics.
Ecology and Environmental Protection.
Design and Ergonomics**

**Русе
Ruse
2013**

Том 52 на НАУЧНИТЕ ТРУДОВЕ включва докладите, изнесени на научната конференция **РУ&СУ'13**, организирана и проведена от Русенския университет "Ангел Кънчев" и Съюза на учените - Русе.

Серия 1.2 съдържа трудовете, докладвани в секция „Топлотехника, хидро- и пневмотехника“, „Екология и опазване на околната среда“, и „Дизайн и ергономия“, проведени в рамките на **РУ&СУ'13**.

НОМЕР НА СЕРИЯТА	ФАКУЛТЕТ И СЕКЦИИ
1	Факултет АГРАРНО ИНДУСТРИАЛЕН <ul style="list-style-type: none"> • Земеделска техника и технологии. • Аграрни науки и ветеринарна медицина • Ремонт и надеждност • Топлотехника, хидро- и пневмотехника • Екология и опазване на околната среда • Дизайн и ергономия
2	Факултет МАШИННО-ТЕХНОЛОГИЧЕН <ul style="list-style-type: none"> • Механика и машиностроителни технологии • Материалознание и технология на материалите
3	Факултет ЕЛЕКТРОТЕХНИКА, ЕЛЕКТРОНИКА И АВТОМАТИКА <ul style="list-style-type: none"> • Електротехника, електроника и автоматика • Комуникационна техника и технологии • Компютърна техника и технологии
4	Факултет ТРАНСПОРТЕН <ul style="list-style-type: none"> • Транспорт • Машинознание
5	Факултет БИЗНЕС И МЕНИДЖМЪНТ <ul style="list-style-type: none"> • Икономика и мениджмънт - I • Икономика и мениджмънт - II • Европеистика
6	Факултет ПРИРОДНИ НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЕ <ul style="list-style-type: none"> • Математика и физика • Информатика • Педагогика и психология • История, етнология и фолклор • Литературознание • Езикознание • Лингвистика • Изкуствознание
7	Факултет ЮРИДИЧЕСКИ <ul style="list-style-type: none"> • Правни науки
8	Факултет ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ <ul style="list-style-type: none"> • Здравна промоция и превенция • Физическо възпитание и спорт • Здравни грижи
9	КАЧЕСТВО НА ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ
10	Филиал – Разград <ul style="list-style-type: none"> • Химични технологии • Биотехнологии и хранителни технологии
11	Филиал – Силистра <ul style="list-style-type: none"> • Майските научни четения

Докладите са отпечатани във вида, предоставен от авторите им.
 Доклады опубликованы в виде, предоставленном их авторами.
 The papers have been printed as presented by the authors.

◆ **НАУЧНАТА КОНФЕРЕНЦИЯ РУ&СУ'13 СЕ ОРГАНИЗИРА ОТ:**

- Русенския университет и
- Съюза на учените - Русе

ПОД ПАТРОНАЖА НА:

- Министерството на образованието и науката;
- Съюза на учените в България

◆ **ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ**

• **Председател:**

проф. д.т.н. Христо Белоев, DHC mult.

• **Научен секретар:**

проф. д-р Ангел Смрикаров

• **Технически секретар:**

Валентина Мирчева

• **Членове:**

проф. д.п.н. Антоанета Момчилова

проф. д-р Велизара Пенчева

проф. д-р Златоживка Здравкова

проф. д-р Иван Палов

доц. д-р Калоян Стоянов

доц. д-р Цветан Димитров

доц. д-р Стоян Стоянов

доц. д-р Теодор Илиев

доц. д-р Валентин Иванов

доц. д-р Свилена Рускова

доц. д-р Мими Корнажева

доц. д-р Йорданка Факирска

доц. д-р Милена Костова

доц. д-р Стефан Янев

доц. д-р Николина Ангелова

гл.ас. д-р Велислава Донева

гл.ас. д-р Антонина Димитрова

◆ **РЕДКОЛЕГИЯ:**

• **Председател:**

проф. д-р Ангел Смрикаров

• **Членове:**

проф. д-р Диана Антонова

доц. д-р Калоян Стоянов

доц. д-р Стоян Стоянов

доц. д-р Теодор Илиев

доц. д-р Валентин Иванов

доц. д-р Емилия Великова

доц. д-р Стефан Янев

доц. д-р Цветан Димитров

доц. д-р Тодорка Георгиева

гл.ас. д-р Антонина Димитрова

◆ **РЕЦЕНЗЕНТИ НА ДОКЛАДИТЕ:**

доц. д-р инж. Генчо Попов

доц. д-р инж. Валентин Бобилев

доц. д-р инж. Красимир Тужаров

доц. д-р Маргаритка Василева Филипова,

доц. д-р Светлозар Йорданов Митев,

доц. инж.-диз. Цветомир Конов

д-р инж. Климент Климентов

д-р инж. Живко Колев

д-р инж. Пенчо Златев

д-р инж. Венцислав Добринов

д-р инж. Пламен Мънев,

д-р инж. Николай Ковачев

Том 52, серия 1.2

С Е К Ц И Я

ТОПЛОТЕХНИКА, ХИДРО- И ПНЕВМОТЕХНИКА

П О Д С Е К Ц И Я

Топлотехника

1. **Analysis of opportunities for energy savings in reciprocating and screw compressors depending on the operating mode**
Angel Terziev, Iliia Iliev, Veselka Kamburova 11
2. **Оптимизация на параметрите на топлинна изолация на сграда**
Веселка Камбурова, Илия Илиев, Ангел Терзиев,
Калин Ангелов 17
3. **Възможности за утилизация на отпадна топлина при изгаряне на високосернист петрокок**
Илия Илиев, Милен Венев 22
4. **Effect of Energy Modernisation of a Steam Boiler on the Economic Efficiency**
Ion V. Ion, Ion Stanciu 26
5. **The chemical analyze of combustion and the energetic exploitation of biomass**
Stefan Adrian, Tudor Prisecaru 32
6. **Achievements and Expectations in the field of the Energy Willow Use**
Lucian Mihaescu, Gabriel Negreanu, Gheorghe Lazaroiu, Ionel Pisa,
Viorel Berbece, Ion Oprea, Sandor Bartha, Arpad Domocos 39
7. **Flue Gases Residual Heat Recovery – a good business – In 6 months Invested Money will be Pay Back**
Dan Andreescu, Elisabeta Cerchez 43
8. **Оценка на ефекта от прилагане на хибридна вентилационна система, основана на технология за влагочувствително регулиране, спрямо нуждите на помещението върху вътрешния климат и енергийна ефективност на сградите**
Михаел Делийски, Владимир Цанков, Евелина Велева,
Христо Делийски 48
9. **Изследване на топлинния и екологичен баланс на българското село**
Константин Велев, Евелина Велева 52

10. Физически модел на експериментална нискотемпературна двустъпална хладилна машина Пламен Мушаков, Валентин Бобилов, Живко Колев, Пенчо Златев	57
11. Методика за непряко определяне на студопроизводството на нискотемпературна хладилна машина Пламен Мушаков	61

ПОДСЕКЦИЯ

Хидро- и пневмотехника

1. Разпространение на ламинарна струя по въртящ се диск Росица Величкова, Иван Антонов	64
2. Experimental study of the velocity field characteristics of jet flow in the work zone of small aerodynamic tunnel Martin Ivanov, Detelin Markov	69
3. Определяне коефициента на усилване при изследване на преходни процеси на изпълнително устройство в хидравлична система с цифрово управление Илчо Ангелов, Александър Митов	74
4. Синтез на електрохидравлична система за управление на дебита при промяна на налягането посредством аксиално-бутална помпа тип A10VSO Илчо Ангелов, Никола Станчев	79
5. Изследване на режимите на работа за хидростатична трансмисия за ветрогенераторни съоръжения при различни натоварвания на хидромоторите Илчо Ангелов, Петко Кьоргогов	85
6. Хидравлична задвижваща система с електронно регулиране на мощността на машина за инжектиране на бетонова смес Илчо Ангелов	91
7. Моделиране на динамичните процеси в следяща електрохидравлична система при промяна температурата на работния флуид Красимир Орманджиев, Христофор Лазаров, Мария Райкова, Николай Стефанов	97
8. Хидрофицирана уредба за изпитване на навесната система на земеделски трактори Генчо Попов	102
9. Методика за изследване на ветроколела с вертикална ос на въртене Ахмед Ахмедов	107

10. Изследване влиянието на атмосферните условия върху разхода на енергия на вентилаторните системи Генчо Попов, Радослав Танев, Иванка Желева	113
11. Шум в хидравлични системи със зъбни помпи Генчо Попов, Уисам Мхана, Огнян Алипиев	118
12. Изследване работата на центробежна помпа с предвключено осово колело при транспорт на двуфазна водовъздушна смес Климент Климентов	124
13. Изследване на хидродинамичните характеристики на флуид в биореактор с механично разбъркване с три бъркалки за различни стойности на числото на Рейнолдс Re в интервала $60 \leq Re \leq 960$ Анна Лечева, Иванка Желева, Милен Неделчев	129
14. Моделно изследване на хидрокинетична турбина за река Дунав Генчо Попов, Деян Маджаров, Красимир Тужаров, Ахмед Ахмедов, Димитър Ганчев	135
15. Изпитване на хидравлични системи на земеделски трактори Генчо Попов	140

С Е К Ц И Я

ЕКОЛОГИЯ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1. Влияние ресурсосберегающей технология возделывания сои на агрофизические показатели плодородия почвы в условиях юго-востока Казахстана Назия Сулейменова.....	145
2. Экологические и экономические проблемы природопользования при химизации агроэкосистемы Назия Сулейменова, Маргарита Филипова, Венцислав Добринов.....	150
3. Влияние минеральных и органических субстратов на урожайность томата, биохимический состав плодов в условиях зимних теплиц Кусаинова, Г. С.	155
4. Влияние сроков посева лядвенца рогатого (<i>Lotus corniculatus</i> L) на кормовую продуктивность в условиях орошения предгорной зоны юго-востока Казахстана Ержанова, К. М., К. Жоламанов	160
5. Картографирование экологических рисков для выявления уровня комфортности проживания Альмира Даулбаева, Маргарита Филипова.....	163
6. Изследване на естествения радиоактивен фон в екосистема, включваща поречието на река Бели Лом Геновева Пенева, Нина Архангелова, Доротея Василева, Христо Христов, Николай Узунов	168
7. Икономически изгодна система за поддържане на параметрите във водни екосистеми и елюентна среда с диализатори с микропроцесорно управление Борис Димитров, Стоян Димитров, Калина Кандиларова.....	172
8. Immission of carbon monoxide and carbon dioxide during combustion of fine wood wastes Vladimir Tomov, Anelia Nenova, Lyubomir Vladimirov.....	177
9. Организация на оперативното сътрудничество по външните граници на ЕС Мария Лечева	182
10. Състояние на съхраняването на негодни препарати за растителна защита Красимира Христова	187
11. Опазване на екологичната сигурност при военни операции и мисии Красимира Христова	191

12. Трансгранично сътрудничество в екологичната сигурност Марияна Тодорова	196
13. Замърсяване със серни оксиди в индустриални зони Марияна Тодорова	203
14. Ekometrics of economic activities Lyubomir Vladimirov.....	208
15. Екологически мониторинг на околната среда след авария с изтичане на радиоактивност Евгени Гавраилов	213
16. Някои виждания относно методиката на обучение по биологичните дисциплини на студенти от екологична специалност Даниела Христова	218
17. Мястото на жените в активното еко-движение Маргарита Филипова.....	222
18. Изследване на възможностите за използване на екологични многокомпонентни електролити на базата на желязо, чрез морфология на кристалите в зависимост от режима на отлагане Маргарита Филипова, Евгени Драголов	226
19. Мониторинг на риска от шум в производството. I част. Методика на емисионните и имисионните изследвания на риска от шум Николай Ковачев.	231
20. Мониторинг на риска от шум в производството. II част. Наблюдение, контрол и прогнозиране на риска от шумовите емисии и имисии Николай Ковачев.	236
21. Процедури за избор на технологична схема на пречистване, терен за изграждане и компановка на ПСОВ Пламен Мънев	241
22. Алтернативни решения за изпълнение на изискванията на Директива 91/676/ЕИО Пламен Мънев, Светлозар Митев.....	247
23. Интегрирани системи за управление на качеството, околната среда, безопасността и здравето в бизнес организациите Анелия Ненова	253
24. Influence of different substrates for tomatoe seedling on harvest with hidroponic conditions Kusainova G.S., Boiko S.B.....	257
25. Застрашена ли е екологичната сигурност? Връзка между околната среда и сигурността Елица Бабанова	260

С Е К Ц И Я

ДИЗАЙН И ЕРГНОМИЯ

1. Относно пътища за създаване на евристични методи Михаил Лепаров	267
2. Относно евристични методи за решаване на творчески задачи Михаил Лепаров	272
3. Развитие на модната скица през двадесет и първи век Яна Василева	277
4. Съвременни индустриални осветители Теодор Кючуков	282
5. Светлодиодни индустриални осветители Теодор Кючуков	287
6. vivals Network Теодор Кючуков	292
7. Изграждане на корпоративна и визуална идентичност на фирма “Раломекс” АД Камен Узунов	296
8. Програмен продукт за подготовка и излъчване на телевизионна игра “Обади се и спечели” Камен Узунов	301
9. Разработване на шапка и кашове (разделители) за предаването “Осева линия” Камен Узунов	305
10. Дизайн решения за намаляване на вредните вещества в съвременната лула за пушене Десислав Гечев, Милен Минчев	310
11. Древна Гърция – архитектурни стилове, обществено и храмово строителство Милен Минчев, Десислав Гечев	314
12. Особености при възприемането на размерите на хоризонтална и вертикална линия в зависимост от относителното им положение в равнината Йордан Дойчинов, Камен Узунов	320
13. Анализ на програмни продукти използвани при синтез на интериорен дизайн Камен Узунов, Йордан Дойчинов	325